

Όπερα και Αρχαίο Θέατρο (Κύρος Πατσαλίδης, Λυρικός, Βαρύτονος)

/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=24956>]

Σαν πρώτο δείγμα επηρεασμού σε αρκετά έργα όπερας βρίσκουμε θέματα δανεισμένα από την αραβική, την ινδική, την τουρκική, όπως στην «Αρπαγή από το Σεράϊ» του Μότσαρτ, στην «Αίντα» του Βέρντι, στον «Όμπερον» του Βέμπερ.

Ιδιαίτερα για τους αρχαίους Έλληνες, η μουσική συναντάται κυρίως με τον στίχο. Δεν υπήρχε μουσική χωρίς ποίηση και ποίηση χωρίς μουσική. Ποιητής και συνθέτης ήταν τις περισσότερες φορές το ίδιο πρόσωπο. Η πρώτη μορφή έντεχνης ποίησης και μουσικής που συναντάμε στην ομηρική εποχή είναι το έπος. Η λαμπρότερη όμως ποιητική και μουσική δημιουργία της αρχαίας Ελλάδας ήταν αναμφίβολα η αττική τραγωδία και κωμωδία του 5ου αιώνα π.Χ. Το νέο αυτό δραματικό είδος αποτελούσε μια υπέροχη και μοναδική σύζευξη ποίησης, μουσικής και χορού.

Ήδη την εποχή αυτή οι επιτυχημένες τραγωδίες και κωμωδίες μετά την πρώτη τους παράσταση στην Αθήνα, ανεβαίνουν από περιοδεύοντες θιάσους και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας. Η σκηνή των περιοδεύοντων τεχνιτών σιγά σιγά κατακλύζει και την Μεσόγειο κατά τον 3ο αιώνα π.Χ. Ο πρώτος «καλλιτεχνικός σύλλογος» με νομική υπόσταση καθώς και οι πρώτες καλλιτεχνικές συντεχνίες δημιουργούνται.

Η «φυθμογραφία», «Χειρονομία» και «Νευματική» καθόρισαν στην ιστορική τους εξέλιξη τις βάσεις για την δημιουργία της μουσικής διεύθυνσης.

Ο χορός επίσης επιτελεί σημαντικό και καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη του Δράματος. Ο χορός πληροφορεί, συνυπάρχει, σχολιάζει και αντανακλά το δημοκρατικό πολίτευμα της πόλης, αγγίζει και το θρησκευτικό τελετουργικό, την σχέση του ανθρώπου με τα θεία.

Οι αγγειογραφίες που ζωγραφίστηκαν από ανθρώπους που είδαν ζωντανά τα έργα σε παράσταση μαρτυρούν την χρήση αντικειμένων στις παραστάσεις, όπως για παράδειγμα την χρήση μάσκας, όπου έτσι πρωτοεμφανίζεται στο θέατρο η αμφίεση. Η αμφίεση των υποκριτών σε εναλλαγή πολυάριθμων προσώπων ήταν απαραίτητη, όπως και η δημιουργία της σκηνής.

Η επίδραση της αρχιτεκτονικής του αρχαίου ελληνικού θεάτρου στο σύγχρονο θέατρο

Από μελέτη που έκανε ο δ. Pelman σχετικά με την αρχιτεκτονική του ελληνικού θεάτρου και ιδιαίτερα σε κεφάλαιο που αναφέρεται στην βοηθητική σκηνή, αντλούμε στοιχεία χρήσιμα, τα οποία δηλώνουν τον επηρεασμό της μελλοντικής αρχιτεκτονικής και δομής των σύγχρονων θεάτρων, όπως η ξύλινη σκηνή σε εξέδρα, οι κουρτίνες και οι διακοσμημένοι πίνακες, κάτι ανάλογο των σημερινών σκηνικών.

Η βοηθητική σκηνή μπορούσε να υφίσταται ως συνδετικός κρίκος μεταξύ των ελληνιστικών σκηνικών οικοδομημάτων του Ελλαδικού χώρου και των αρχών της ρωμαϊκής αρχιτεκτονικής.

Στους σημερινούς «ναούς της μουσικής», ιδιαίτερα δε της Όπερας, παρατηρώντας την εσωτερική κυρίως αρχιτεκτονική δομή του θεάτρου, αντιλαμβανόμαστε πως προσομοιάζει με την δομή των αρχαίων ελληνικών θεάτρων με μόνη επιπρόσθετη την σκεπαστή οροφή του οικοδομήματος. Η χώρα μας έχει να επιδείξει το αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου και φυσικά το αρχαίο θέατρο του Ηρώδου του Αττικού, όπου έχουν παρουσιασθεί και παρουσιάζονται και έργα του οπερατικού ρεπερτορίου. Φυσικά η Ελλάδα μπορεί να υπερηφανεύεται για τις σύγχρονες

αίθουσες του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών και Θεσσαλονίκης. Είναι όμως λυπηρό και οφείλω να το αναφέρω πως είναι αναγκαία και επιτακτική η δημιουργία της «μόνιμης κατοικίας» της μοναδικής Εθνικής Λυρικής Σκηνής της χώρας μας.

Αξιοσημείωτες είναι και οι παραγωγές όπερας που παρουσιάζονται κατά καιρούς σε αρχαιολογικούς ιστορικούς χώρους. Πρόσφατα η Ελλάδα είχε την ευκαιρία να παρουσιάσει μια τέτοια υπερπαραγωγή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, την όπερα «Η πολιορκία της Κορίνθου» του G. Rossini, που παρουσιάστηκε στην αρχαία πόλη της Ακροκορίνθου στα πλαίσια της πολιτιστικής Ολυμπιάδας 2000-2004, με την συμμετοχή καταξιωμένων διεθνών και Ελλήνων καλλιτεχνών. Μέσα στο πνεύμα αυτού του είδους παραγωγών, παρουσιάστηκαν οι παραγωγές όπερας «Αίντα» του G. Verdi στις πυραμίδες της Αιγύπτου και τα κινηματογραφικά «Οθέλλος» του G. Verdi και «Tosca» του G. Puccini. Για ιστορικοπολιτικούς λόγους αναφέρω ότι η παραγωγή της όπερας «Οθέλλος» κινηματοτογραφήθηκε στο Ηράκλειο της Κρήτης το 1986, γιατί η πόλη της Αμμοχώστου στην Κύπρο, βρισκόταν και βρίσκεται ακόμη μέχρι σήμερα, υπό τουρκική κατοχή, όπου, ως γνωστόν, έζησε ο βασιλιάς Οθέλλος.

[Συνεχίζεται]